

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Izpolnitev in presezenje
polletnega načrta v Jugo-
slaviji je rezultat pravil-
nega vodstva in pravilne
linije CK KPJ s tovarišem
Titom na čelu.

Letnik III.

Celovec, v soboto 24. VII. 1948

Štev. 50 (143)

Sovjetska zveza bo oskrbovala celoten Berlin

Ministrski svet Sovjetske zveze je sklenil, da iz državnih rezerv ZSSR stavi na razpolago za oskrbo Berlina in berlinskih zapadnih sektorjev 100.000 ton pšenice in potrebne količine drugih živil.

Živila, ki jih stavi ZSSR na razpolago za zapadne cone Berlina, bodo pri sedanjih obrokih zadostovala za dva meseca. Prebivalstvo zapadnih sektorjev Berlina bo imelo s tem možnost, da si nabavi vsa racionirana živila na živilske nakaznice z vzhodno valuto v sovjetskem sektorju. Dodatna živila bodo poslali še iz Poljske, Češkoslovaške in drugih držav.

Intendant berlinskega radia Heinz Schmidt je izjavil, da je odredba ZSSR sovjetski vojaški upravi, naj prevzame oskrbo vsega berlinskega prebivalstva, ponoven dokaz miroljubne politike Sovjetske zveze. S tem velikodušnim ukrepom je raztrgala mrežo laži, obrekovanj in zavijanj, s katero je brezvestno hujskanje na novo vojno zakrilo smisel nasprotij, ki so nastala v berlinskem vprašanju.

»Berliner Zeitung« ugotavlja, da je s tem ukrepom sovjetske vlade postalo berlinsko prebivalstvo neodvisno od tako imenovanega »zračnega mostu«, ki je bil jako nezanesljiv in je služil edine agitacijskim namenom.

Vse pošteno berlinsko prebivalstvo je v globoki hvaležnosti vdano sovjetski vladi, ki je s svojo nesebično dejavnostjo in s precejšnjimi žrtvami odvrnila od berlinskega prebivalstva nesreče polne posledice brutalne in brezobzirne politike vlad ZDA, Anglije in Francije.

»Neues Deutschland«, centralni organ

Ameriški Slovenci za mir in napredek

Nacionalni komite ameriškega Vseslovanskega kongresa je objavil razglas, v katerem pravi med drugim:

Ameriški vseslovanski kongres bo storil vse, da reši Ameriko pred katastrofo. Borili se bomo proti vladnemu zastraševanju po tisku in radiu vseh naprednih Američanov, ki hoče zadušiti njihov protest zoper hujskanje na novo svetovno vojno. Namen bližnje skupščine kongresa je poudariti enotnost Američanov slovanskega porekla z naprednimi ameriški državljani, ki se zavedajo nevarnosti, grozeče njihovi domovini, in žele, da bi se Amerika vrnila na pot miru in napredka. Nato nadaljuje: »Sedaj, ko uničujejo naše demokratske pravice in vodijo našo domovino po poti fašizma, nas ne more nič zaustaviti niti prisiliti k molku. Ne bomo mirno gledali, da se zahodna Nemčija izpreminja v oporišče napada proti našim slovanskim bratom in drugim evropskim narodom. Danes je naše mesto ob strani onih Američanov, ki se kot Henry Wallace bore za mir in varnost. Potrjujemo naše zaupanje v Organizacijo združenih narodov. Želimo, da se vrne politika Roosevelta — politika prijateljstva in sodelovanja med Ameriko ter slovanskimi in drugimi miroljubnimi državami. Četrta skupščina ameriškega vseslovanskega kongresa bo izražala željo večine ameriškega ljudstva, ki hoče mir in varnost na svetu.«

enotne socialistične stranke Nemčije piše med drugim: Kar je sporočila sovjetska vlada v svoji noti zapadnim silam, se je uresničilo. Sovjetske oblasti prevzamejo oskrbo vsega berlinskega prebivalstva. S tem so odvzeli berlinskemu prebivalstvu veliko breme. Sedaj ni več skrbi za zadovoljitev najenostavnejših dnevnih potreb.

Sovjetska vlada torej ni dajala v svoji noti le praznih obljub. Sovjetske sedsbene oblasti so prešle k temu, da normalizirajo življenje berlinskega prebivalstva. Vse vpitje o vojni in govori-

čenje o blokadi v zapadnem tisku je postalo s tem praktičnim ukrepom le to, kar je v resnici: prazno govoričenje.

»Tägliche Rundschau« ugotavlja: Tako imenovano »pomoč« na podlagi Marshallovega načrta je moralo nemško ljudstvo plačati z razcepitvijo in spremembo zapadne Nemčije v kolonijo anglo-ameriškega imperializma. Sovjetska zveza je socialistična država delavcev in kmetov. Njeni odnosi do drugih narodov temeljijo na načelih miru in pravičnosti.

Po zadnjih poročilih iz Berlina so spo-

Slovensko ljudstvo bo ščitilo spomenik, ki ga je postavilo padlim za svobodo v borbi proti fašizmu.

Francoska vlada je padla

Na seji francoske ljudske skupščine so umaknili poslanci posameznih frakcij svoje predloge o omejitvi vojaških kreditov. Na dnevnem redu je ostal edino predlog poslanca Capdevilles-a, da se znižajo vojaški krediti za 12 milijard frankov.

Predsednik francoske vlade Schuman je nato izjavil, da bo podala vlada ostavko, če ljudska skupščina sprejme predlog Capdevilles-a.

Predsednik Herriot ni dal na glasovanje zaupnice, temveč predlog poslanca Capdevilles-a. Od 511 poslancev, ki so se udeležili glasovanja o tem predlogu, jih je glasovalo 297 za in 214 proti.

Po glasovanju so ministri zapustili dvorano in se podali k predsedniku republike, kateremu je Schuman sporočil ostavko vlade.

»Oesterreichische Zeitung« imenuje francosko vladno krizo, krizo »tretje sile« in pravi med drugim, da ostavka Schumanove vlade nikakor ni prišla ne-

pričakovano, temveč je bila že na vidiku, odkar so pokazale množične stavke francoskih državnih uslužbencev, da so se obuboževalni politiki francoske vlade javno uprle tudi tiste plasti delojemalcev, ki so bile še pod največjim vplivom socialistov in ideologov tako imenovane »tretje sile«.

Schumanovo vlado so držali na oblasti samo še socialisti s »socialističnim« notranjim ministrom Julesom Mochom na čelu, ki je vrgel vso težo svoje stranke na tehtnico, da omogoči Schumanovi vladi nadaljevanje reakcionarnega ameriško usmerjenega kurza.

V nasprotju z nacionalnimi življenjskimi interesi francoskega ljudstva, je Schumanova vlada dopustila, da so napravili iz nje orodje ameriške ekspanzivnosti, ki je povzročila cepitev Nemčije in spremenila zapadno Nemčijo v gnezdo nemškega neofašizma ter v oborožitveno središče zapadnega bloka, ki ogroža mir v Evropi. Pri vsem tem pa je čutil sleherni delavec, sleherni name-

ročili poveljniki treh zapadnih berlinskih zasedbenih con berlinskim občinskim oblastem, da v zapadnih sektorjih ne smejo niti provizorično zvišati živilskih obrokov, ki jih s 1. avgustom predvideva odredba sovjetske komandanture za celoten Berlin.

Kakor je sporočil podpredsednik gospodarske komisije sovjetske cone Fritz Selfmann, bo berlinsko prebivalstvo zapadnih sektorjev dobivalo s 1. avgustom celotne živilske obroke iz sovjetskega sektorja.

Maršal Sokolovski je odredil, da iz sovjetskega sektorja takoj stavijo na razpolago električni tok elektro-podjetju AEG, ki je v britanskem sektorju. To bo pripomoglo k oskrbi berlinskih zapadnih con z električnim tokom.

Berlinske politične stranke, ki so članice nemškega ljudskega kongresa, so v odprtem pismu pozvale berlinske mestne oblasti, da takoj podvzamejo korake, da bodo koristila živila, ki jih je ponudila Sovjetska zveza zapadnim sektorjem, berlinskemu prebivalstvu.

Tudi japonska reakcija se poslužuje nasilja

Iz Tokija poročajo, da je postal generalni sekretar Komunistične partije Japonske Tokuda žrtev zahrbtnega atentata. Med govorom je vrgel napadalec na njega ročno granato, ki ga je ranila, vendar zatrjujejo zdravniki, da ne obstoja nobena nevarnost za njegovo življenje.

Komunistična partija Japonske je po atentatu na generalnega sekretarja Tokudo objavila izjavo, v kateri označuje ta atentat kot strahopetno nasilje militarističnih elementov, ki se še vedno nahajajo na Japonskem in ki so tudi odgovorni za teror nad japonskim delavskim razredom.

»Za atentat nosi odgovornost edinole vlada. Zahtevamo, da poda takoj ostavko«, pravi KP v izjavi.

V različnih mestih Japonske je stopilo ogorčeno delavstvo v protestne stavke.

Na otoku Kjusju so proglasili zaradi atentata na generalnega sekretarja Komunistične partije Tokudo generalno stavko. V pokrajinah Tokija in Osake so organizirali delavci velikih tovarnih protestna zborovanja in prekinili delo za eno uro.

ščenec in uradnik, čutili so vsi srednji sloji Francije na lastni koži posledice Schumanove »politične saniranja«, ki se je izražala v stalnem naraščanju cen ter v vedno večji nevarnosti za življenjski obstoj posameznikov, katerega ogrožata brezposelnost in gospodarska kriza.

Očividno so francoski desničarski socialisti spoznali, da so zaigrali zadnje ostanke vpliva, ki so ga še imeli na delavstvo in zato so bili prisiljeni, da uprizorijo »demonstracijo«, ki bi jim spet pridobila zaupanje njihovih razočaranih pripadnikov.

Z gotovostjo lahko ugotovimo, da je v novi francoski vladni krizi prišlo do izraza, da je nekoč toliko poveljevana »tretja sila« odpovedala.

To bo tudi ostalo, če se bo ustanovila nova vlada, ki se od strmoglavljene ne bo bistveno razlikovala. Kriza v Franciji, ki je v veliki meri že postala »Marshallova kriza«, kakršnih bo v zapadni Evropi še več, gre pregloboko, da bi se lahko rešila s sedanjim dolarsko-usmerjenim kurzom.

Po poročilih iz Pariza je dobil radikalno-socialistični pravosodni minister André Marie mandat za sestavo nove vlade.

Nove zmage sovjetskega gospodarstva

Državna načrtna komisija ZSSR je objavila rezultate petletnega plana v drugem četrtletju 1948. leta, ki ponovno pomenijo veličastno zmago sovjetskega ljudstva. Na podlagi socialističnih tekmovalnosti, ki se razvijajo na vedno širši podlagi, je bilo možno, da je celotna industrijska proizvodnja izpolnila plan v drugem četrtletju 1948. leta s 100,6 odst. in ga v primeri z drugim četrtletjem 1947. leta za 24 odstotkov preseglja. Načrt za znižanje industrijskih proizvodnih stroškov, ki je bil predviden za drugo četrtletje 1948. leta, je bil presežen. Vsled znižanja industrijskih proizvodnih stroškov znašajo skupni prekonračtni prihranki v prvem polletju 1948. leta 1500 milijonov rubljev.

O zvišanju proizvodnje v industriji nam dajo pojasnilo naslednje številke, ki izražajo višino proizvodnje v odstotkih v primeri z drugim četrtletjem 1947. leta: jeklo 121 odst., valjani proizvodi 123, premog 113, petrolej 115, bencin 116, električna energija 116, tovorni avtomobili 141, osebni avtomobili 223, statve 201, poljedelski stroji 231, traktorji 214, umetna gnojila 125, les 124, papir 111, cement 122, bombažno blago 112, volneno blago 129 usnjeni čevlji 118, gumijasti čevlji 135, maslo 142 in olje 141 odstotkov.

V poljedelstvu je bila pomladanska setev uspešno izvedena.

Setveni plan jarega žita je bil izveden. Po dosedanjih podatkih so setveno površino za vse poljedelske kulture zvišali v letu 1948 v primeri z letom 1947 za več kot 11 milijonov hektarjev.

Setveni plan za jaro pšenico je bil presežen; prirastek setvenih površin za pšenico znaša na kolektivnih in državnih posestvih po dosedanjih podatkih v primeri z lanskim letom 5,5 milijonov hektarjev.

V gradbeništvu so sovjetski ljudje preseglji plan v prvem polletju 1948. leta v primeri s 1947. letom za 126 odstotkov. Gradnja industrijskih podjetij je dosegla 111 odstotkov, gradnja stanovaljskih poslopij pa 142 odstotkov.

Gradnjo v industriji goriv in v težki industriji niso mogli docela izvesti.

Razvoj sovjetske trgovine je dosegel v drugem četrtletju letošnjega leta nadaljnje uspehe. V zvezi s ponovnim znižanjem cen v aprilu 1948 ter z znižanjem cen na trgu pridelkov iz zadržnega gospodarstva se je v drugem četrtletju kupna moč rublja spet zvišala.

Prodaja živil in industrijskih proizvodov se je zvišala v drugem četrtletju 1948 v primeri z drugim četrtletjem 1947 povprečno za dvojno. Skupno število delavcev in nameščenecv, ki so zaposleni v ljudskem gospodarstvu, se je zvišalo v primeri z drugim četrtletjem 1947 za 2.200.000. Delovna zmogljivost v industriji se je zvišala za 14 odstotkov, mezdnj sklad pa za 8 odstotkov.

V svoječasno zasedenih pokrajinah se je zvišala celotna proizvodnja v primeri z drugim četrtletjem 1947 za 41 odstot-

kov, pri tem se je zvišala kovinska industrija povprečno za 50 odstotkov. V teh pokrajinah so zgradili v prvi polovici 1948 velika poslopja v vrednosti 7,7 milijard rubljev. Za gradnjo stanovaljskih poslopij v mestih so uporabili 1.300.000 kv. metrov površine. Na podželjso so zgradili na novo 360.000 stanovaljskih hiš, oziroma jih obnovili.

Moskovska »Pravda« pravi k poročilu načrtnih komisij med drugim: Sovjetsko ljudstvo je z velikim zadovoljstvom in

s ponosom sprejelo poročilo načrtnih komisij o izvedbi državnega načrta v drugem četrtletju 1948. leta. V teh uspehih vidi sovjetsko ljudstvo sadove svoje borbe za izvedbo povojnega petletnega načrta v štirih letih, za nadaljnje napredovanje sovjetske dežele h komunizmu.

Ob koncu poziva »Pravda« k novim naporom v borbi za predčasno izvedbo petletnega načrta v štirih letih.

Uspehi v razvoju nove Jugoslavije

Zvezna komisija za petletni načrt pri vladi FLR Jugoslavije je objavila poročilo o izpolnitvi načrta za prvo polletje 1948. Iz poročila je razvidno, da je jugoslovansko gospodarstvo doseglo v prvem polletju drugega planskega leta velike uspehe.

Za rezultate je v splošnem značilno, da načrt po večini ni samo izpolnjen stodoletno in to bolje kakor lansko leto — temveč je presežen. Tako so načrt splošne akumulacije preseglji v Jugoslaviji za 12,9 odstotkov, načrt proračunskih dohodkov skupno za 9,7 odstotkov, presežek skupnih proračunskih dohodkov nad skupnimi proračunskimi izdatki znaša že v prvem polletju okoli 14 milijard dinarjev.

Splošni načrt industrijske proizvodnje so preseglji v Jugoslaviji za 0,8 odstotka, načrt zvezne industrijske proizvodnje pa za 6 odstotkov. Zvezna težka industrija je preseglja načrt za 3,4 odstotke, zvezno rudarstvo ga je doseglo 97,1 odstotno, zvezno elektro-gospodarstvo 100 odstotno, zvezna lahka industrija pa ga je preseglja za 11,9 odstotkov.

Republiška industrijska proizvodnja je dosegla načrt 95,7 odstotno. V LR Srbiji so ga dosegli 96,8 odstotno, v LR Hrvatski 92,6 odstotno, v LR Sloveniji so ga preseglji za 2,3 odstotka, v LR Bosni in Hercegovini so ga dosegli 91,7 odstotno, v LR Črni gori 80 odstotno, v LR Makedoniji pa so ga preseglji za 2,1 odstotka.

Pomemben uspeh je bil dosežen tudi v kmetijstvu, kjer so skupni setveni plan preseglji za 0,4 odstotka, setveni načrt žit za 1 odstotek, setveni načrt industrijskih rastlin pa so izpolnili 100 odstotno.

Zvezna posestva so preseglja načrt za 9 odstotkov. V LR Srbiji so dosegli načrt, 99 odstot, v LR Hrvatski so ga preseglji za 1 odstotek, v LR Sloveniji za 3 odstotke, v LR Bosni in Hercegovini so ga dosegli 85 odstotno, v LR Makedoniji 83 odstotno, v LR Črni gori pa so ga preseglji za 35 odstotkov.

Že v prvem polletju se je z uvedbo novega načina trgovine in preskrbe dvignila življenjska raven prebivalstva, posebno pa se je zboljšala preskrba delovnih kmetov z industrijskimi proizvodi. Razen tega se je ogromno povečala jugoslovanska zunanja trgovina, ki je velikega pomena za kapitalno izgradi-

tev in za izpolnitev načrta sploh. Jugoslovanski izvoz znaša v prvem polletju 1948. leta 331,8 odstotkov v primerjavi s prvim polletjem 1947. leta in 94,2 odstotkov celotnega lanskega izvoza. V prvih šestih mesecih tega leta je znašal izvoz lesa 378,4 odstotkov v primerjavi s prvim polletjem 1947. leta in 91,3 odstotkov celotnega lanskega izvoza lesa.

Tiste vrste gozdarstva, ki sicer niso izpolnile načrta, so prav tako dosegle pomembne uspehe, ker so 90 odstotno in več izpolnile načrt, ki je v primeri z lanskim letom znatno povečan.

Lesna industrija je na primer izpolnila polletni načrt 89,4 odstotno. Ker pa je načrt proizvodnje znatno povečan, je izvršitev načrta stvarno dvakrat večja, kakor v prvem polletju leta 1947. (205 odstotkov). Podobno je tudi v gradbenstvu, kjer znaša izpolnitev načrta v primerjavi z letom 1947. 171 odstotkov.

Ob poročilu načrtnih komisij o izpolnitvi načrta za prvo polletje 1948 piše »Borba« med drugim:

»Izpolnitev in preseženje polletnega načrta je rezultat skladnih in požrtvovalnih naporov naših delovnih ljudi v rudnikih in topilnicah, v tovarnah in električnih centralah, na poljih in na gradbiščih, v prevozu in v znanstvenih delavnicah. Najširše množice naših delovnih ljudi so pravilno razumele in spremenile v dejstva novoletni poziv tovariša Tita, da naj vsak delovni človek posveti vse svoje moči izpolnjevanju svojih dolžnosti. Izpolnitev in preseže-

Nezaupnica italijanski vladi

V italijanskem parlamentu so razpravljali o nezaupnici, ki sta jo po atentatu na Palmira Togliattija izrekli italijanski vladi senatorja Terracini in Scoccimarro. V resoluciji, ki sta jo predlagala, poudarjata, da je vlada politično in moralno odgovorna za izvršen zločin in s tem nesposobna, da vodi preiskave za ugotovitev krivcev zločinaškega napada na voditelja italijanskih delovnih množic in njihovih pomagačev.

Senator Scoccimarro je nakazal, da je ustvaril atentat na Palmira Togliattija in s tem v zvezi vsi nadaljnji dogodki nov politični položaj v deželi in da je zločin Pallante-ja neposredni rezultat

nekaterimi bratskimi Kompartijami, bi bilo vsekakor pošteno in tovariško, če bi bil »Kinderland« obvestil o svoji odločitvi vodstvo počitniške akcije že pred tremi tedni, ko je ta »sedanji položaj« nastal.

Ob tem netovariškem ravnanju »Kinderland-a« se nehoté vsiljuje vtis, da so na delu neki ljudje, ki bi radi rušili med in po vojni proti nacifašizmu s težkimi žrtvami ustvarjeno anti-fašistično sodelovanje in solidarnost med slovenskim in avstrijskim delovnim ljudstvom. Ljudstvo Slovenske Koroške pa se ob takih poizkusih, ki so samo voda na mlin koroških šovinistov, ne bo dalo begati in zavajati v nacionalno nestrpnost, temveč si bo prizadevalo tudi v bodoče za poglobljanje in ustvarjanje bratstva in vzajemnosti med vsemi poštenimi anti-fašisti.

Našim otrokom, ki proti naši želji odpotujejo danes brez avstrijskih tovarišev, želimo, da bi se počutili onstran Karavank prav tako dobro kot lanska skupina slovenskih in avstrijskih otrok. AFŽ Slovenije in vsemu delovnemu ljudstvu v svobodni in napredni domovini, ki omogoča letovanje tudi našim otrokom, pa se za bratsko in tovariško pomoč najprisrčneje zahvaljujemo.

nje načrta je dalje tudi rezultat pravilnega vodstva in pravilne linije naše zgraditve, ki jo je postavil Centralni komite naše Partije s tov. Titom na čelu.

Dejstvo, da je izpolnjen in presežen načrt za prvo polletje 1948, ki je, kakor ves letošnji načrt, znatno večji od lanskega (samo načrt industrijske proizvodnje je za 61 odstotkov večji), najbolje dokazuje ogromno ustvarjalno moč našega delovnega ljudstva in velike rezerve za nadaljnje povečanje proizvodnje, za pospešenje in kvalitativno izboljšanje izpolnitve načrta. To je nov dokaz pravilnosti politike naše Partije in vlade, ki ima za cilj, da se v borbi za zgraditev socializma maksimalno mobilizirajo in razvijejo naše lastne moči.

Materialna podlaga za prehod naše dežele v socializem je vedno močnejša. To pomeni, da dobivajo narodi Jugoslavije vedno močnejše orožje v borbi za uničenje gospodarske, tehnične in kulturne zaostalosti države, za stalni dvig življenjske ravni, za popolno uničenje kapitalističnih elementov v mestu in na vasi ter za hitrejšo zgraditev novih socialističnih družabnih odnosov.

Da so ukrepi in linija naše Partije in vlade bili in so pravilni, dokazuje tudi ta najnovejši veliki uspeh — izpolnitev in preseženje polletnega načrta. Če bi linija in vodstvo ne bila pravilna na kakršnem koli sektorju naše zgraditve, bi ne bilo niti tega niti vseh drugih uspehov, ki smo jih dosegli in smo nanje ponosni.

V tem je med drugim ogromni moralno-politični pomen te zmage delovnih ljudi nove Jugoslavije. Nikakršne klevete proti naši domovini, proti naši Partiji in njenemu Centralnemu komiteju ne morejo spremeniti tega neizpodbitnega dejstva, da v Jugoslaviji zmagovito gradimo socializem. Tega se zaveda vsak komunist in vsak član Ljudske fronte Jugoslavije.

Narodom Jugoslavije daje ta novi, veliki uspeh novo zaupanje v lastne moči in v pravilnost poti, po katerih jih je vodila in jih vodi Komunistična partija Jugoslavije s Centralnim komitejem in tovarišem Titom na čelu. Nobenega dvoma ni, da bo to dejstvo v vsakem našem delovnem človeku zbudilo še večji ustvarjalni ponos in nov patriotski polet v borbi za še večje zmage v zgraditvi socialistične Jugoslavije.

protikomunistične politike sedanje italijanske vlade. Na nevoljo ljudstva in vse svetovne demokratične javnosti je odgovorila vlada s tem, da je poslala proti državljansom, ki se niso mogli braniti, vojaščino in policijo.

Ob koncu je izjavil Scoccimarro: »Vlada tira deželo v državljansko vojno. Fašizem je umoril svoječasno ustanovitelja italijanske Komunistične partije Antonija Gramschija. Danes je izvršil neofašizem atentat na Palmira Togliattija, ki nadaljuje delo Gramschija. Neglede na število žrtev, ki jih bomo morali še doprinesiti, bomo nadaljevali borbo za blagostanje in svobodo italijanskega ljudstva.«

Vojne ne bo

Predsednik ČSR Klement Gottwald je izjavil delegaciji češkoslovaških žena: »Vojne ne bo, ker se je klub vsem teorijam o tako imenovani »bliskoviti vojni«, ki jih je uporabljal Hitler, izkazalo, da se je nemogoče vojskovati brez velikih armad in brez mobilizacije vseh državljanzov. Katera vlada pa more danes mobilizirati celoten narod in voditi napadalno vojno? Nobena.

Sovjetska zveza ne bo napadala in tn tudi ne bo dopustila, da bi jo kdor koli k temu sprovočiral, ker ima dobre živce. Tudi mi imamo dobre živce in jih bomo znali obdržati.«

POLITIČNE VESTI

V Bukarešti so podpisali romunsko-češkoslovaško pogodbo o medsebojnem prijateljstvu in vzajemni pomoči.

V zapadni Nemčiji je od izvedbe nove denarne reforme naraslo število brezposelnih na 500.000.

V Berlinu so podpisali trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in sovjetsko zasedbeno cono Nemčije, ki predvideva izmenjavo blaga v vrednosti 19,5 milijonov dolarjev.

Danes potujejo naši otroci na letovanje v Jugoslavijo

Antifašistična fronta žena za Slovensko Koroško je tudi letos prejela od Glavnega odbora AFŽ Slovenije povabilo, da pošlje 200 otrok iz Slovenske Koroške na brezplačno letovanje v počitniške kolonije v novo Jugoslavijo. Vabilo je izraz enotnosti in tesne povezanosti svobodnega ljudstva v LR Sloveniji z ljudstvom Slovenske Koroške, ki se mora za svojo svobodo še vedno boriti.

V želji, da v dejanju pokaže solidarnost in poglobi sodelovanje z naprednimi avstrijskimi delovnimi množicami, je AFŽ za Slovensko Koroško prav tako kakor lani tudi tokrat nudila napredni avstrijski organizaciji »Kinderland« možnost, da se z udeležbo 40 otrok pridruži tej socialni počitniški akciji. »Kinderland« se je svoječasno vabilu z veseljem odzval.

Prva skupina, sestoječa iz 80 slovenskih in 20 avstrijskih otrok, bi morala odpotovati že takoj ob koncu šolskega leta, kar pa so avstrijske upravne oblasti zavleklo z birokratičnim ravnanjem pri izdajanju potnih dovoljenj. Končno je le uspelo urediti vse za odhod, ki je bil za to prvo skupino določen za danes. Medtem pa se je zgodilo nekaj, kar bo naše ljudstvo le težko raz-

zumelo.

Poldrugi dan pred odpotovanjem je prejela OF za Slovensko Koroško od deželnega vodstva »Kinderland-a« pismo, v katerem pravi, da zvezno vodstvo na Dunaju na podlagi sedanjega položaja v Jugoslaviji ne smatra za umestno, da bi šli otroci »Kinderland-a« na oddih v Jugoslavijo in da odklanja vsako odgovornost za to počitniško akcijo. Zato, pravi pismo, tudi deželno vodstvo ne more prevzeti odgovornosti, vsled česar naj OF ne računa z udeležbo predvidenih in že določenih 40 avstrijskih otrok in naj vrne njihove dokumente.

Nepričakovana odpoved tik pred odhodom pomeni zavestno oškodovanje 20 slovenskih otrok, ki so svoja mesta bratsko odstopili avstrijskim tovarišem in se brez predpriprav ne morejo več vključiti v prvo skupino, ki danes odpotuje. Poizkus, opravičiti to ravnanje s sklicevanjem na »sedanji položaj v Jugoslaviji«, je vsekakor čuden, ko vemo, kar ve tudi ves svet, da se je gospodarski položaj v Jugoslaviji od lani na letos samo izboljšal, kar so še pred nedavnim priznali vsi napredni listi tudi v Avstriji. Če pa je pod »sedanjim položajem« mišljen nesporazum med KPJ in

Po naši zemlji

Izrekli smo zaupanje narodom nove Jugoslavije

Objavljamo dopis, ki smo ga prejeli iz vrst naših čitateljev in ki kaže, kako trezno in zrelo gleda naše ljudstvo na zadnje svetovne dogodke.

Jugoslovanski narodi in z njimi tudi Slovenci na koroških tleh kot del južnih Slovanov so svojo politično zrelost že pokazali v narodnoosvobodilni borbi, ko so z nešteti krvavimi žrtvami in z neizmernim heroizmom v tej borbi na življenje in smrt dokazali, da so se borili ne samo za življenjski obstanek, ampak da so si že takrat postavili za cilj, da si izkuste srečnejšo bodočnost v najnaprednejšem smislu. Čeprav za koroške Slovence zlom fašizma ni pomenil tudi že svobodo in možnost samoodločbe, jim vendarle ni ostala NOB le heroični zgodovinski doživljaj, temveč je prav NOB bila narodu prepoved v pravem smislu besede. V vrstah OF za Slovensko Koroško strnjeno in v borbi prekaljeno slovensko ljudstvo na Koroškem je od 1945. leta naprej v toliko primerih pokazalo svojo trdno voljo in svojo odločnost, da hoče hoditi edino pravilno pot, pot, ki pelje do narodne svobode in hkrati do pravične rešitve na socialnem in gospodarskem področju. Taka rešitev — in to dobro ve vse naše ljudstvo — je zamaknena edinole z združitvijo z matičnim narodom. Mahinacije in odkriti teror združene avstrijske reakcije, uspravajoče varanje s strani maloštevilnih domačih nazadnjakov, hujskaško rovarjenje izdajalske belogardistične emigracije, kakor tudi sovražno razpoloženje proti Slovincem s strani škofijskega ordinariata, ne morejo več motiti našega ljudstva in ga zadrževati v njegovi odločni borbi, katero vodi na strani vseh naprednih sil za dokončno svobodo v okviru svojega matičnega naroda.

Vprašal bi se, kako je mogoče, da vzdrži naše ljudstvo v tej borbi tako vztrajno kljub dolgotrajnosti, kljub vsem težavam in vsemu terorju, ki se izvaja nad nami.

Odgovor na to je le eden, in ta je: pod vodstvom OF je postalo naše ljudstvo politično tako zrelo, da je ni preizkušnje, katere naše ljudstvo ne bi znalo častno prestati.

Zadnji dogodki okrog nesoglasij med KPJ in ostalimi Kompartijami so spet pokazali, kako politično zrelo je naše ljudstvo.

Razumljivo je, da je čulo naše ljudstvo o tem nesoglasju le z velikim začudenjem in obžalovanjem. A stališče, ki ga je k tem dogodkom zavzel naš človek, je jasno.

Slovenski narod na koroških tleh je sestavljen del jugoslovanskih narodov. Krivična meja, ki nas trenutno še loči od naše domovine, nam danes ne one-

mogoča samo uživati pridobitve, katerih so deležni naši svobodni bratje, temveč nam onemogoča tudi soodločanje pri graditvi novega naprednega reda. Kljub tej ločitvi pa je sleherni naš človek prepričan, da hodijo jugoslovanski narodi s svojo vlado pravo pot. Vlada oziroma vodstvo, ki ne bi hodilo prave poti, ne bi moglo stati na čelu narodom, ki so v taki meri dokazali svojo vsestransko zrelost med NOB, ko so žrtvovali skoro 2 milijona najboljših svojih sinov in hčera ne samo za lastno, ampak hkrati za skupno stvar zaveznikov in ki stojijo danes v izgradnji svoje porušene domovine na enem prvih mest. Narodi nove Jugoslavije bi bili sami prvi, ki bi takšno vodstvo izmenjali in si poklicali na čelo vodstvo, ki bi stoodstotno odgovarjalo. Dejstvo pa je, da jugoslovanski narodi tega niso storili, temveč so se kot en moč strnili okrog svojega sedanjega vodstva. Zaradi tega je tudi slovensko ljudstvo na koroških tleh izreklo svoje popolno zaupanje vodstvu Titove Jugoslavije in ni s tem napravilo nič drugega kot izreklo zaupanje narodom Jugoslavije.

Slej ko prej vidi naše ljudstvo v Sovjetski zvezi prvoborniljico za pravice in svobodo malih, zatiranih in zaslužnih narodov, h katerim spadamo tudi mi. Slej ko prej z naš človek s polnim zaupanjem v bratsko Sovjetsko zvezo v zavesti, da je ona naš prvi in najmočnejši zaveznik, kot je bila vsemu človeštvu prvi in odločilni zaveznik v vojni proti nečloveškemu nacifašizmu. — Jugoslavija pa je naša prava domovina, Jugoslavija so sanje in cilj vsakega poštenega Slovenca; Dosego tega cilja in ureščenje naših sanj pa nam jamči pot

Partizanski spomenik v Velikovecu je last slovenskega ljudstva

Kakor smo poročali v številki 47 Slovenskega vestnika z dne 14. VII. 1948, je sprejela Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške od okrajnega glavarstva v Velikovecu odlok, v katerem zahteva okrajno glavarstvo, da Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške odstrani s spomenika v St. Rupertu pri Velikovecu besede »v borbi proti fašizmu«.

Z vseh krajev Slovenske Koroške je slovensko antifašistično prebivalstvo poslalo protestna pisma škofijskemu ordinariatu v Celovec, v katerih je ostro protestiralo proti tej nezaslišani zahtevi.

Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške je vložila proti odloku okrajnega glavarstva priliz, v katerem utemeljuje:

NOB, pot, katero so nam začrtali naši partizani, pot, po kateri nas dosledno in neomajno vodi Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško.

Kot doslej bomo hodili tudi v bodoče to pot. Kot doslej bomo tudi še v bodoče stremeli za tem, da v borbi za napredek še bolj poglobimo antifašistično solidarnost z vsemi naprednimi silami, v našem slučaju z avstrijskimi delovnimi množicami. Kdor pa bi nas hotel danes prepričevati o nepravilnosti v zavzemanju našega stališča ali nas zaradi tega obsojati, pa če bi se smatral za še tako naprednega, bo dobil od nas le en odgovor: dokaži, da si se v preteklosti ali sedanjosti bolj hrabro in bolj požrtvovalno boril in da si v tvoji borbi žel večje uspehe, in mi te bomo rade volje poslušali in upoštevali tudi tvoje stališče. To pa bo bržkone težko. Večje požrtvovalnosti in večjega junaštva izvzemši Sovjetsko zvezo bržkone nikdo ni dokazal kot jugoslovanski narodi pod vodstvom maršala Tita. Ne poznamo v podrobnosti poleta pri izgradnji domovine v različnih deželah, iz lastnega gledanja pa vemo, da stoji nova Jugoslavija pri tem na enem prvih mest. Več kot gotovo je tudi, da se Avstrija z njo ne more niti od daleč primerjati.

Prepričani smo, da se bodo vsi nesporazumi pojasnili. Jugoslovanski narodi so pred vsem svetom izpovedali, da bodo pripomogli k temu s še bolj požrtvovalnim delom. Koroški Slovenci pa bomo s pojačeno borbo prispevali svoj delež.

Zato nas vsi ti dogodki, čeprav jih globoko obžalujemo, ne motijo, ker vemo, da bo naše politično zrelo ljudstvo hodilo po pravi poti tudi za naprej vse dotlej, da bo zadoščeno pravici, ko bo ves slovenski živel na Koroškem združen z matičnim narodom v novi Jugoslaviji. V to pa trdno verujemo. M. K.

Kakor smo zvedeli, je pripravljali odbor za vzpostavitev spomenika dal omenjeno zagotovilo samo pod pritiskom knezoškofijskega ordinariata, ki bi bil drugače postavitev spomenika sploh preprečil. Ker tudi ne uvidimo osnovanosti utemeljitve knezoškofijskega ordinariata, češ, da beseda »fašizem« žali verski čut, odklanjamo zahtevo okrajnega glavarja, da bi odstranili besede »v borbi proti fašizmu«. Naši partizani so padli v borbi proti fašizmu, ki je zakrivil nečloveške zločine nad našim ljudstvom. Zato je naše ljudstvo iz hvalečnosti tudi postavilo spomenik

»PADLIM ZA SVOBODO V BORBI PROTI FAŠIZMU«.

Društvo bivših partizanov Slovenske Koroške je prevzelo samo skrb za spo-

menik, kakršen je, in nima pravice, da bi ga spreminjalo. To pravico ima samo lastnik in to je slovensko ljudstvo, ki je v številnih resolucijah na knezoškofijski ordinariatu nedvoumno izpovedalo, da hoče svoj spomenik varovati proti vsem, ki bi ga hoteli skruniti.

ZELEZNA KAPLA

Predsednica POAFŽ tov. Helena Kuhar — Jelka je dobila grozljivo pismo, brez podpisa. Tov. Jelka stanuje dve uri daleč od Železne Kaple, kjer živi s svojo družino pri težkem delu. Poleg vsakdanjega posla v hiši in na polju pa opravlja kot zavedna Slovenka in protifašistka tudi organizacijske naloge, ki jih narekuje delo za osvoboditev Slovenske Koroške in delovnega ljudstva izpod kapitalističnega suženjstva. Dobro poznamo našo Jelko vsi Slovenci in protifašisti. Saj je baš ona, ki je od preživelih partizanov, ko je bila ujeta od gestape, pretrpela take muke, da jim je kos samo človek, ki je prežet z neizmerno predanostjo pravici in zmagi delavskega razreda nad fašističnimi krvoloki. Vemo, da je naša Jelka tudi po kapitulaciji ostala zvesta načelom narodnoosvobodilne borbe in kakor se ni strasila žrtve, ko je bila še partizanka, tako se jih ne straši tudi danes, ko vodimo na Slovenskem Koroškem politično borbo za našo končno osvoboditev, za priključitev Slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji.

To pa je opazila tudi reakcija — gosпода iz Železne Kaple. To neumornost tov. Jelke so začeli ubijati na različne načine različni protiljudski elementi, ki se bojijo svobode, ki se bojijo pravice delovnega ljudstva. Tako so se zadnje čase poslužili pisanja ustrašovalnih pisem, kjer ji demagoško in neumno narekujejo najrazličnejše stvari, da bi spravili ob ravnotežje predano borko za svobodo. Jasno, da so naleteli tudi s to prefrigano taktiko na Jelko, ne pa na kako Heleno, kajti kdor je šel skozi tako preizkušnjo kot je šla naša partizanka Jelka, je za take smešne načine ustraševanja nesprejemljiv. Zaradi tega naj se spomnijo vsi protiljudski elementi iz Železne Kaple, ki živijo od žuljev in znoj delavcev in kmetov Lepe, Lobnika, Bele in Remšenika, Obirske in Reberce, da bo naša borba za narodno in socialno osvoboditev šla tako dolgo in brezkompromisno svojo pot, dokler ne bo v Železni Kapli in okolici odpravljeno sleherni izkoriščanje človeka po človeku. Nas partizane niso ustrašili ne SS-ovski in gestapovski rablji, še manj nas pa bodo hlapci buržuazije s pisanjem grozljivih pisem. — er

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

NAZNANJA:

Igralci SPD »Kajuh« iz St. Petra na Vašnjah gostujejo v nedeljo, dne 25. 7. 1948 s šaloigro »Glavni dobitek« na Kostanjah pri Zvanu (na Korenu). Sodelujejo tamburaši in pevci.

25. 7. 1948 ob 14. uri gostuje SPD »Gorjanci« iz Kotmare vesi z igro »Razvalina življenja« v društvenem domu v Selah. Sodelujejo moški in mešani pevski zbor iz Kotmare vesi.

LOJZE UDE:

PONATIS IZ
„NOVEGA SVETA“

**KDO JE BIL
PRIPRAVLJEN BORITI SE ZA
SAMOSTOJNOST AVSTRIJE?**

Sicer pa niti ne gre za to. Gre, brez ozira na vprašanje, koliko je bila avstrijska vojska nacistična, za drugo vprašanje, kako je bilo sploh z njeno moralno in efektivno pripravljenostjo. O tem pa pravi n. pr. dr. Emil Liebitsky, bivši avstrijski vojaški ataše v Rimu: »Po sklenitvi julijskega dogovora sem rekel italijanskemu generalu Parnianiju, da pomeni ta dogovor oslabilitev notranje odporne sile tudi v vojski« (stran 223). Eduard Baar-Baarenfels pripoveduje: »Za časa zadnjih dni mojega vicekanclerstva je prišel k meni Salata (op. pis. Italijanski poslanik na Dunaju) in mi je rekel, da ga pošilja Mussolini (op. pis.: ki je bil tedaj še za samostojnost Avstrije) in da hoče od mene zvedeti, ali bi se avstrijska vojska mogla boriti proti Nemčiji. To je bilo neka-

ko oktobra 1936. Izognil sem se odgovoru« (stran 320). In sam Schuschnigg priznava: »Poznam tragično občutje, ki prevzame vsakogar, ko pomisli na to, da bi se avstrijska vojska znašla v položaju, ki ga ni zakrivila in za katerega že skozí dve generaciji ni bila niti določena, niti vzgojena« (Requiem, stran 70). Jansa pa še pripominja: »Oborožitev in municija je bila pripravljena za dva dneva težkih bojev« (stran 220). Precej jasno je torej, da je bila tudi efektivna pripravljenost avstrijske vojske majhna in da je bila ta vojska zamišljena bolj za notranjo kakor za zunanjo uporabo, kot orodje režima, zato nasproti Nemčiji tudi istega notranje nalomljenega duha kakor režim. Glede vojnega duha frontne milice, ki je bila ustanovljena po razpustu prostovoljnih filofašističnih

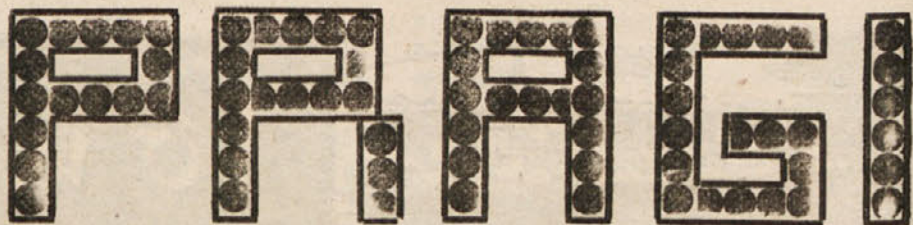
oboroženih formacij oktobra 1936, velja isto, kar sem povedal zgoraj glede samega Heimatschutza. Milice naj bi namreč tvorile prav te razpuščene oborožene formacije, sedaj le pod drugim imenom. Organizacija milice kot pomožne formacije vojske v smislu zakona iz leta 1937 pa sploh ni bila izvedena. Policija je bila očitno nezanesljiva, tako zelo soglasno izpovedujejo priče Schmidtovega procesa. »Na najvišjih mestih so veljale formacije — z izjemo zvezne vojske — za nezanesljive. Tudi policijo, zlasti na Dunaju in v Gradcu, so imeli za nezanesljive«, tako pravi n. pr. Theodor Hornbostel, ta morda najmožnejši uradni predvojnega avstrijskega zunanjega ministrstva, šef političnega oddelka (stran 174). Kako je bilo z zanesljivostjo vojske, obravnavam zgoraj. Žandarmerija verjetno tudi ni bila izjema.

Sile Schuschniggovega režima, legalne sile, so bile moralno nesposobne za boj proti Hitlerjevi Nemčiji, tako govore dokumenti. Nesposobne so bile tudi v primeru, da bi bil mednarodno politični položaj ugodnejši, kakor je bil.

II.

Druga močna stranka senžermenske Avstrije je bila do svojega razpusta po 12. febr. 1934 socialistična stranka. Tudi po razpustu je bilo socialistično delavstvo faktor, s katerim je bilo treba računati. Velik del je ostal zvest socialistični stranki tudi še po razpustu. Najzavednejši in najrevolucionarnejši so šli v ilegalo in so se imenovali odslej revolucionarne socialiste, drugi, kolikor niso prešli v nasprotno tabore, pa so stali vsemu režimskemu delovanju pasivno ob strani. Kako je bilo torej s pripravljenostjo za borbo za samostojno Avstrijo pri socialistih, kako so bili ideološko na to pripravljeni? Socialistična stranka je bila po strankinem programu iz leta 1927 za priključitev Avstrije k Nemčiji. To priključitev je imela socialistična stranka za realizacijo ene izmed idej revolucionarnih let 1848 in 1918, tako zlasti dr. Otto Bauer, idejni voditelj socialistične stranke v senžermenski Avstriji. Na strankinem kongresu maja 1933 je bila ta točka strankinega programa sicer črtana, toda z rezervo in časovno omejitvijo. (Dalje.)

XI. VSESOKOLSKI ZLET V

mogočna manifestacija bratstva slovanskih narodov

20. junija t. l. se je pričel v Pragi na velikem sokolskem stadionu na Strachovu pred stotisočimi gledalci XI. Vsesokolski zlet z nastopi učencev in učenk osnovnih šol.

Čeprav je ves dan deževalo, so navzoči gledalci navdušeno pozdravili nastop najmlajših telovadcev, ki so izvajali proste vaje, tako tudi vaje, ki so predstavljale taborenje mladih Sokolov in njihovo sodelovanje pri delu za blagostanje republike. V prvem nastopu je sodelovalo deset tisoč šolskih otrok, starih 6 do 8 let, ki so izvajali ritmične vaje. Nato so nastopile učenske istih let, ki so izvajale vaje z obroči. Naslednja točka, nastop deset tisočev mladih Sokolov, ki so deloma na kolesih, deloma pa v turistični opremi prišli na telovadišče, je bila toplo pozdravljena. To je bila točka, v kateri so telovadci simbolično prikazali udeležbo na delovnih akcijah.

3. 4. in 5. julij so bili glavni zletni dnevi. V soboto, dne 3. julija točno ob pol treh popoldne so zvoki fanfar oznanili pričetek glavnih zletnih dni. Po igranju češke državne himne se je začela slavnostna koračnica in skozi glavna vrata so se pričele valiti kot veletok trume članov. Vseh je nastopilo v soboto 17.000, drugi in tretji dan, t. j. v

nedeljo in ponedeljek prav toliko, to se pravi, da je v zletnih dneh nastopilo 51.000 članov. Njihove vaje niso bile težke, toda v množicah so vžgale s svojo simboliko ter zaključno recitacijo in prisego vsega članstva. V drugi točki je nastopilo okoli 100 Lužičkih Srbov s folklorno točko, za njimi pa je prikoralo na telovadišče 24.000 članov. Krasen je bil pogled na pisano množico, ki je z različnimi efektnimi gibi in učinkovitim prelivanjem barv vzbujala med gledalci nove in nove viharje navdušenja. Vaje članic so bile krasno sestavljene, glasbena spremljava je bila vzorna, izvedba vaj na dostojni višini. Ob zaključku kar ni hotelo prenehati navdušenje. Iz vseh tribun se je slišalo skandiranje »vybrome, vybrome« (izborno, prekrasno) in še ko so telovadke zapustile stadion, se množice gledalcev niso mogle pomiriti.

V četrti točki je nastopilo 4000 starejših članov, ki so izvajali vaje s palicami, za njimi pa je nastopilo okoli 10.000 članic, ki so krasno izvedle vaje s kolebnicami in kijl. Poleg prostih vaj članic je bila ta točka tako po vsebini kakor po izvedbi ena najboljših. Vaje so bile polne krasnih sestav in bogate na premenah, ki so gledalce znova in znova vzbujale k viharnemu odobravanju.

Nastop Jugoslovancev, triumf nove Jugoslavije

Po odhodu članic je nastal kratek odmor. Vse je napeto pričakovalo nastop jugoslovanskih mornarjev in za njimi fizikulturnikov iz Jugoslavije. Po zvočniku se je začel glas napovedovalca, ki je prečital legendo o vajah Jugoslovancev, dočim so jugoslovanski študentje v Pragi delili letake, ki pojasnjujejo vsebino jugoslovanskih točk. Še dviganje jugoslovanske zastave na častni drog ob igranju državne himne in že so korakali na stadion jugoslovanski mornarji.

Navzoči so stoji mirno pozdravili prihod Jugoslovancev. V paradnem fizikulturnem maršu je nastopilo 700 jugoslovanskih mornarjev, ki so prepevali pesem »Titovi mornarji«. Že sama pojava jugoslovanskih mornarjev, ki so bili v belih dolgih hlačah in belih kapah, od pasu gor pa goli, je dvignila viharno navdušenje. Čim pa so pričeli delati vaje, je Čehom kar zastala sapa. Kaj takega še niso videli. S svojimi vajami so vse gledalce navdušili, s tribune pa se je čulo dolgotrajno ploskanje in skandiranje »Živeli Titovi mornarji« in »Tito — Titoc. Bliskovito formiranje s jadra iz osnovne formacije, spet bliskovit povratek v prejšnjo formacijo, učinkovite vaje, na koncu pa krasen državni grb v barvah, napis v velikih črkah TITO in petokraka zvezda, kar so izvedli mornarji s svojimi telesni, vse to je

gledalce spravilo skoraj do blaznega navdušenja. Tribune so grmele od ploskanja in odobravanja, ko je 700 zagorelih in mišičastih teles zapuščalo stadion.

Ni se še poglelo navdušenje, že so pritekli na telovadišče v živopisnih krogih jugoslovanski fizikulturniki in fizikulturnice, dekleta v svetlomodrih krogih, fantje v belih majkah in rdečih hlačah. Njihove efektne, žive in pester vaje so gledalce znova in znova presenetile. Ali je možno tako težke in komplicirane vaje v taki množici izvajati s tako preciznostjo. Drugi del vaj, borba proti okupatorju, je Čehi znova prevzel. Čim so zagledali korakajoče Pruse, na katere so udarili jugoslovanski partizani, se je vsul plaz ploskanja, ki je ob zaključni zmagi prešel v burno odobravanje. In kolo šele, koliko priznanje je vzbujalo ono! Krasen je bil pogled na rajajoča telesa, ko so z živim prelivanjem barv ustvarjali pravi kalejdoskop. Nato še valček in »Turški marš«, ki je ponovno presenetil z naglimi elastičnimi gibi in skoki in že so vsi telovadci napravili preko celega stadiona ogromno kolo, iz njega pa veliko petokrako zvezdo z državnimi in rdečimi zastavami v sredi. Odhod jugoslovanskih fizikulturnikov iz Stadiona je pomenil pravi triumf nove Jugoslavije in nove jugoslovanske fizikul-

ture. Tudi fizikulturnike so navzoči pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem, z mahanjem rok in robcev ter skandiranjem »Živela Jugoslavija« in »Tito — Tito«. Na tribuni je sedel star Sokol, ves siv in zgrbljen. Ves čas med prvim nastopom je spal, verjetno je bil utrujen od dolge vožnje. Ob prihodu jugoslovanc

ke ekipe pa se je prebudil. Pazljivo je prečital letak o nastopu jugoslovanskih telovadcev, nato pa ga je skrbno zganil in spravil v žep. Ves nastop je pozorno motril, ob zaključku pa so njegove roke, ki so bile prej ves čas negibne, krepko zaploskale in še čez njegovo sivo mrko lice je hušnil topel smehljaj.

Sovjetski telovadci presegli vsa pričakovanja

Drugi dan, v nedeljo 4. julija popoldne so jugoslovanski mornarji in fizikulturniki na vsesplošno željo svoj nastop ponovili. Uspeh je bil ponovno ogromen. Že samo dejstvo, da so Čehi zahtevali ponovitev jugoslovanske točke, česar niso zahtevali od nikogar, kaže na kvaliteto in uspešnost te točke, ki je dobila pred svetovnim forumom najvišje priznanje.

Isto popoldne so poleg ostalih telovadcev in telovadk nastopili tudi sovjetski fizikulturniki, okoli 700 jih je bilo po številu, ki so prvokrat reprezentirali svojo domovino v inozemstvu v tako velikem številu. To je bil najlepši nastop na zletu in je presegal vsa pričakovanja. Sovjetska točka je bila harmonična celota, sestavljena iz prostih vaj, akrobatike, simultanih vaj na orodju ter drugih akrobacij na dirjajočih troljih.

Na telovadišče so najprej prišli fizikulturniki in fizikulturnice, ki so nosili premično orodje za vaje. Po taktu je izvajalo najtežje elemente 180 telovadcev in telovadk. Edinstvena točka so bile vaje na 8 metrov visokem drogu, s katerega so telovadci skakali na plateno ponjavo v globino. Proste vaje, v katerih se je menjavala akrobatika z balet-

nimi figurami in fiziološkimi vajami, so bile na taki tehnični in umetniški višini, da kaj takega Praga do sedaj še ni videla.

Po njihovem odhodu iz telovadišča so pribrezli motociklisti, ki so nosili zastave. Po štiri in pet telovadcev na drvečem motorju, eden izvaja stoji, dva višita ob straneh itd. Medtem ko so poleg tribune brzeli motocikli, na katerih so sovjetski fizikulturniki izvajali akrobacije, so zaslužni mojstri sovjetskega športa izvajali izredno lepe vaje na orodju, ki je bilo montirano na motorjih. Na koncu so sovjetski fizikulturniki na majhnih globusih držali zastave, na katerih so bili portreti Lenina in Stalina.

S svojo uspešno točko, polno presenečenj in atrakcij, so bili sovjetski telovadci deležni največjega priznanja. Čeprav dolg, se je nastop prehitro končal. Jugoslovanski fizikulturniki, ki so bili najbolj navdušeni gledalci, so ob koncu nastopa z vseh strani udrli na prostrano igrišče in hiteli pozdravljati in čestitati sovjetskim fizikulturnikom. Tako so ponovno in na spontan način in prepričljivo pokazali vsemu svetu, kako veliko ljubezen goje jugoslovanski narodi do narodov Sovjetske zveze.

Stotisoči so pozdravljali češkosl. armado

V Pragi je bil 8. julija zadnji dan XI. Vsesokolskega zleta, na katerem so nastopili pripadniki češkoslovaške armade. Nad 280.000 gledalcev je kljub celodnevni izredno močnemu dežju odšlo na velikanski vsesokolski stadion v Pragi in pozdravljalo borce češkoslovaške armade.

Poleg drugih so si program zleta ogledali predsednik republike Klement Gottwald, predsednik vlade Antonín Zapotocký z ministri in predsednik narodne skupščine dr. Jon in drugi. Med jugoslovanskimi predstavniki so bili navzoči generalni poročnik Rukavina, viceadmiral Srečko Manola, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine Josip Rus, predsednik komiteja za kulturo in umetnost Ribnikar in minister za gozdarstvo LR Srbije Carevič.

Ob začetku programa so dvignili češkoslovaško državno zastavo, nakar je predsednik republike Klement Gottwald med navdušenimi pozdravi navzočih

gledalcev pregledal častno četo. Nato so borci češkoslovaške armade prikazali različne vaje, kljub neprestanemu dežju so nastopile štafete na 5000 m. Pri štafeti je nastopil češkoslovaški rekorder na 5.000 m, poročnik češkoslovaške armade Emil Zastopek.

Najboljši vtis na navzoče je napravila točka, v kateri so prikazovali fronto, ki so jo na eni strani branili oddelki dela vojakov, na drugi strani so pa to fronto napadali z vsemi vrstami orožja.

Na koncu so nastopile med igranjem koračnice enote vseh vrst armade, sokoli, civilisti, mladina, ženske itd., s čimer so prikazali enotnost češkoslovaškega ljudstva v boju za zgraditev socializma.

Zadnji dan XI. vsesokolskega zleta v Pragi je zapustil globok vtis na navzoče, ki so po snetju državne zastave navdušeno manifestirali za predsednika Gottwalda ter vzklikali njemu in republiki.

nilo s koncem. Medtem ko je Marija prej tako mirno, skoraj neopazno tonila s svojim življenjem v vsakdanjost vojnih časov, je zdaj nenadoma obvisela. Bila je kakor hlood, ali kar že, kar je hudournik ob nalivu napravil na travnik: dokler so bile vode velike, ni nihče videl tega strohnatega hlooda, ki se kotali v kalni vodi. Šele, ko so vode upadle, ko se je vse pomirilo, je ta hlood obležal tam sredi travnika z drugimi smetmi vred in tam zdaj kazil podobno zelene trave.

Tako je visela zdaj Marija in nič ni bilo naravnije, kakor da ji je tisti čudni nekdo, ki se ji je ves čas vsiljeval v družbo, odločno rekel: tu dalje ni poti.

Zares, Marija je dobro vedela, da tam dalje ni poti. Tam dalje, tisti dan, ko se bo vrnil njen mož Jakob. Ta dan je bil tu: Jakob Robida se je vračal, stal je na vrhu klanca in se pogovarjal z Gorjančevu, poslušal njeno pripovedovanje — kaj drugega pač kakor o njej, o Mariji?

Marija pa si je tako strastno želela življenja prav zadnje mesece od konca vojne sem. Zdelo se ji je, da bo to življenje drugačno, kakor je bilo nekoč.

Popolnoma drugačno pa seveda od tega v teh štirih letih. Če že ne drugega, vsaj gledati da bi smela, vsaj od nekdaj daleč. Navdajala jo je čudna sila po življenju, stokrat bolj ob zavesti, da sama v to življenje nikdar ne bo mogla stopiti. Za njo so se vrata zaprla.

Ko je odposlala otroka naproti Jakobu, je za trenutek gledala za njima, kako odhajata, kako se včasih ozreta po njej, ki stoji pod jablanami pred domom, kakor bi jo vabila, naj gre z njima. Njene oči so se zameglile. Okrenila se je, da ne bi videla vsega.

Tedaj je zadela ob soseda Plevlovo. Francka ji je bilo ime in v mladih letih sta bili prijateljici. V dobi dekliske ljubezni je prišlo med njima do razdora: isti Jakob, ki se je zdaj vračal, se je odločil za Marijo, ne za Francko. Zato se je ta poročila z nekom, ki ga ni ljubila. (Dalje.)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Frano Petek, Velikovec. Glavni urednik: Dr. Franc Zwitter; odgovorni urednik: Franc Ogriš, oba Celovec, Salmatraša 6, uprava: Celovec, Völkermarkter Straße 31. Dopolni se pošiljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1., Postschloß 272. Tiskar: Kärntner Volksverlag G. m. b. H., Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 7.

ŽENA

MIŠKO KRANJEC

Tako je tisti trenutek, ko je odprla pismo Rdečega križa in tam brala, da je njen mož živ in se bo vrnil, ki drugi ob njej že sklenil: tam ob njegovem povratku je konec. Že ves čas, kar se je končala vojna, je stal ob njej in ji prigovarjal, toda odločno je nastopil šele, ko je prejela pismo s sporočilom, da mož živi. Zares, zdaj je Marija čutila, da tu dalje ni nikake poti. Vse te mesece, — bilo je že pozno poletje, — je živela samo pod tem vtisom. Ta nekdo ob njej se ni nikdar več umaknil. Bil je zvesto ob njej in mislil je tudi tedaj, kadar Marija v svojem brezupnem razpoloženju ni mogla več misliti. Bil je zvesto ob strani, kadar je Marija v svoji bedi skušala najti vsaj rahlo možnost, ki bi jo popeljala tudi prek tega. Zakaj še nikdar se ni Marije lotila taka želja, da bi še živela, kakor prav te čase. Vojna je bila končana, tista strašna mora, ki je ubijala ljudi štiri leta, da se niso mogli nikdar

sprostiti, je nenadoma padla. Medtem ko so se ljudje prej čedalje bolj zapirali vsak v svoj dom, ko že sosed ni več upal govoriti s sosedom, so zdaj nenadoma spet zaživeli. Pogovarjali so se, zbirali so se, smejali, celo peli in zdelo se je, da vse tisto strašno, ki je še nedavno ubijalo ljudi, ni bilo resnično. Toda nekaj drugega, kar je mučilo Marijo, ni tako splahnelo ob tej veliki spremembi. V tistih letih je Marija tonila s svojim življenjem med dogodki in zdelo se je, da se v ničemer ne loči od drugih. Saj so takrat streljali ljudi, vodili so jih po svetu, celo obešali so; požigali so domove in počenjali vse mogoče grde stvari. Bila so dekleta, ki so se sprijateljile z vojaki, bile so žene, kamor so zahajali vojaki ob večerih in tam preživeli, noč in sploh je bilo mnogo vsega, pa takega, da se človek ne bi mogel niti ničemer spotikati, vse je dobilo svoje posebno lice naravnosti.

Ampak vse to se je temeljito spreme-